

9-ANAYASA- YASAMA-YÜRÜTME- YARGI İLKER ÖZTÜRK

2- BÖLÜM – YASAMA

📍 Yasama Organı 📍 TBMM

📍 Milletvekili Sayısı 📍 600

📍 Meclisin temel görevi 📍 **Kanun çıkarmak**

📍 TBMM seçimleri 📍 **5 Yılda bir yapar**

📍 Yasama yetkisi, Türk milleti adına **TBMM nin dir.**
Bu yetki devredilemez

▶ **Yasama DÖNEMİ**

- 📍 İki seçim arasında geçen süredir
- 📍 5 Yıldır

▶ **Yasama YILI**

- 📍 1 Ekim- 30 Eylül tarihleri arasındadır

📍 **Birleşim**

- 📍 Genel kurulun belirli bir gününde açılan toplantıdır

📍 **Oturum ise**

- 📍 Birleşimin ara ile bölünen kısımlarıdır

YASAMA YETKİSİNİN ÖZELLİKLERİ

- ▶ Genel olması
- ▶ Asil olması
- ▶ Sürekli olması
- ▶ Devredilemez olması

✔ **1- TBMM nin Bilgi Edinme Yolları**

- 📍 1-Yazılı Soru (Yazılı)
- 📍 2-Genel Görüşme (Konu)
- 📍 3-Meclis Araştırması(İnceleme)
- 📍 4-Meclis Soruşturması(önerge)

▶ **Yazılı Soru**

- 📍 Milletvekilleri, Cumhurbaşkanına ve Bakanlara
- 📍 Yazılı soru sorabilir
- 📍 15 gün içinde cevap vermek zorundadır

Not: Gensoru, 2017 değişiklikle kaldırılmıştır

▶ **Genel Görüşme**

- 📍 Toplumu veya devlet faaliyetleri ilgilendiren konuların TBMM de görüşülmesidir
- 📍 Siyasi Parti grupları veya
- 📍 20 MV isteyebilir

▶ **Meclis Araştırması**

- 📍 Belli bir konu da bilgi edinmek için yapılan bir incelemedir
- 📍 Siyasi parti grupları veya
- 📍 20 MV isteyebilir

▶ **Meclis önergesi**

- 📍 TBMM üye tam sayısının salt çoğunluğu ile başlar
- 📍 1 ay içinde önerge mecliste görüşülür
- 📍 Üye tam sayının 3/5 ile kabul kararı verilir
- 📍 Kabul edilirse, soruşturma başlar
- 📍 Siyasi gruplar 15 kişilik ekip kurar
- 📍 Bu komisyon soruşturmayı tamamlar
- 📍 Raporu 2+1 içinde TBMM başkanına sunmak zorundadır
- 📍 Rapor TBMM başkanı eline geçtiğinde 10 gün içinde Genel Kurula sunar

- 📍 Meclis araştırması, Genel Görüşme, Yazılı soru önergelerin, verilme şekli ve usulleri
- 📍 TBMM içtüzüğünde belirtilir

✔ **2- TBMM SEÇİM DÖNEMİ**

- 📍 CB ve TBMM seçimleri aynı gün yapılır

- 📍 Seçimler 5 yılda bir yapılır

- 📍 Süresi biten tekrar MV olabilir

- 📍 Cumhurbaşkanı en fazla 2 dönem seçilir

- 📍 TBMM bu süre içinde yenilenmesine karar verebilir
- 📍 Bunun için 360 MV(3/5) olur

- 📍 TBMM veya CB seçimlerin yenilenmesine karar vermesi halinde
- 📍 60 gün sonraki ilk pazar olur

- ❑ Seçim kanununda değişiklik yapılırsa,
- 📍 1 YİL SONRA uygulanır

- ❑ Seçimler, ancak savaş sebebiyle
- 📍 1 YIL ertelenebilir

✔ **3- ERKEN SEÇİM KARARI**

- 📍 TBMM 360 MV ile olur (3/5)
- 📍 Cumhurbaşkanı isterse olur

✓ 4- ARA SEÇİM

✚ TBMM *üyelerinde boşalma olması* halinde yapılan seçimdir

✚ Seçimler *sadece boşalan ilde veya seçim bölgesinde* yapılır

3 Farklı durumda yapılır

▶ 1- MV sayısının %5 inden AZ üyelik boşalırsa

- ✚ Genel seçimden itibaren 30 Ay geçmiş olmalıdır
- ✚ Sonraki seçime 1 Yıl kala yapılamaz
- ✚ Ara seçim geriye kalan 18 aylık sürede yapılır
- ✚ TBMM bin isteğine bağlıdır

▶ 2- MV sayısının %5 inden FAZLA üyelik boşalırsa

- ✚ 3 ay içinde TBMM karar verir
- ✚ Genel seçime 1 Yıl kala yapılmaz
- ✚ Zorunludur

▶ 3- Bir il/seçim çevresinde HİÇ MV kalmazsa

- ✚ Zorunludur
- ✚ 90 günü izleyen İlk pazar seçimi yapılır

✓ 5- TBMM TOPLANMA ve TATİL

📍 Her yıl 1EKİM de toplanır

📍 Bir yasama yılı içerisinde, en fazla 3 ay tatil yapar

📍 Ara verme 15 Günü geçemez

📍 Meclis tatilde veya aradayken toplanır ise olağanüstü toplanmış sayılır

✓ 6- TBMM yi TOPLANTI ya Kimler Çağırabilir

- ▶ Doğrudan
 - ✚ Cumhurbaşkanı
 - ✚ TBMM Başkanı

- ▶ Dolaylı
 - ✚ Meclis tam üye sayısının
 - ✚ 1/5 (120 milletvekili) istemi üzerine
 - ✚ TBMM başkanı çağırabilir

✓ 7- TBMM YETER SAYILARI

1-Toplantı Yeter Sayısı

2- Karar Yeter Sayısı

- ▶ Toplantı için 1/3 ✚ 200 MV
- ▶ Karar için toplantıya katılanların
 - ✚ salt çoğu ile karar alınır
 - ✚ MV sayının 1/4 unun 1 fazlası
 - ✚ Kısaca en az 151 MV olmalıdır

✓ 8- Siyasi Parti grupları

- ✚ En az 20 MV oluşur
- ✚ Üye sayıları Oranında Meclis Bakanlık divana katılır

✚ Yapabilecek işlemler

- ✚ Genel görüşme ve meclis araştırması isteyebilir
- ✚ Cumhurbaşkanlığı için aday gösterebilir
- ✚ Mecliste kapalı oturum yapmasını isteyebilir
- ✚ Anayasa mahkemesine iptal davası açabilir (Sadece en çok 2 siyasi parti üye Grubu)
- ✚ Bir siyasi Parti'nin kapatılması için Yargıtay ve Cumhuriyet başsavcısına talepte bulunabilir

✚ YapaMAYACAK işlemler

- ✚ Meclis soruşturması ile ilgili görüşme yapamaz.
- ✚ TBMM başkanlığına aday gösteremez
- ✚ Yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin
 - ✗ Soru soramaz
 - ✗ Görüşme yapamaz
 - ✗ Karar alamazlar
- ✚ Bakanın, Cumhurbaşkanı ve cumhurbaşkanı yardımcısının yüce divana karşı
 - ✗ Soru soramaz
 - ✗ Görüşme yapamaz
 - ✗ Karar alamaz

8- TBMM'İN GÖREVLERİ

- 📌 Kanun koymak, değiştirmek ve kaldırmak.
- 📌 Para basılmasına karar vermek
- 📌 İç tüzük yapmak
- 📌 Cumhurbaşkanının, Cumhurbaşkanı yardımcılarının ve bakanların Yüce Divana sevk etmek
- 📌 Bütçe ve kesin hesap kanun tekliflerini görüşüp, kabul etmek.
- 📌 TBMM ve Cumhurbaşkanı seçimlerinin yenilenmesine karar vermek
- 📌 Hakimler ve Savcılar Kuruluna 7 üye seçmek
- 📌 TBMM Başkanını seçmek
- 📌 Anayasa mahkemesine 3 üye seçmek
- 📌 Sayıştay başkanını ve yardımcılarını seçmek
- 📌 RTÜK Üyelerini seçmek.
- 📌 Kamu Baş denetçisini seçmek.
- 📌 Milletlerarası antlaşmaların onaylanmasına uygun bulmak
- 📌 Para basılmasına karar vermek
- 📌 Genel ve özel af ilanına karar vermek (TBMM üye tam sayısının 3/5'i ile)(Orman suçları affedilmez.)
- 📌 Türk silahlı Kuvvetlerinin kullanılmasına izin vermek
- 📌 Yabancı ülkelere asker göndermek
- 📌 Yabancı ülkelere gelen askerlerin Türkiye'de kalmasına izin vermek
- 📌 Olağanüstü hal kararlarını onaylamak ve süresini uzatmak
- 📌 Seçim kanunlarını hazırlamak
- 📌 Savaşa ve barışa karar vermek

9- MİLLETVEKİLİ

- ✅ 1- Milletvekili Olabilmek için
 - 📌 TC vatandaşı olmak
 - 📌 18 yaşını doldurmak
 - 📌 Kamu hizmetlerinden yasaklı olmamak
 - 📌 En az ilkokul mezunu olmak
 - 📌 Askerlikle ilişkisi olmamak
 - 📌 Taksirli suçlar tam bir yıl veya daha fazla cezası almamış olmak
- (Affa uğramışsa bile MV olur)**

NOT: Taksirli suçlar

- 📌 zimmet, irtikâp, rüşvet, dolandırıcılık, sahtecilik, gibi yüz kızartıcı suçlar
 - 📌 Resmi ihale alım ve satım fesat karıştırma
 - 📌 Devlet sırları açığa çıkarma
 - 📌 Terör eylemlerine katılma
- (Affa uğrasa bile MV olamaz)**

✅ 1-Kimler Görevlerinden çekilmezse Milletvekili olamaz

- 📌 Hakim ve Savcılar
- 📌 Yüksek Yargı ve Mensupları
- 📌 Türk Silahlı Kuvvetleri
- 📌 Kamu çalışanları
- 📌 Yükseköğretim Elemanları

NOT: Tekrar geri göreve dönemezler

✅ 2-Milletvekili Sona Durumları

- 📌 3 şekilde gerçekleşir
 - 📌 Kendiliğinden
 - 📌 Meclis kararıyla
 - 📌 Yargı kararıyla

📌 Kendiliğinden

- 📌 Ölüm
- 📌 TC vatandaş kaybı
- 📌 Bakan seçilmesi
- 📌 Gariplik
- 📌 Yeniden seçilememesi
- 📌 CB yardımcısı seçilmesi

📌 Meclis Kararıyla

- 📌 İstifa
 - 📌 Göreviyle bağdaşmayan bir görev yapması
 - 📌 Meclis çalışmalarına 1 ay içinde 5 oturuma katılmamak
- (İzinsiz veya özürsüz olarak)

📌 Yargı Kararıyla

- 📌 Kısıtlama
- 📌 Kesin hüküm giymesi

📌 Üyelik, TBMM başkanının Genel Kurulda kararı okuması ile son bulur

📌 AYM mahkemesine itiraz hakkı yoktur

✓ 3-Milletvekilliği Son Bulmayan Haller

- 📌 Partiden istifa etmek
- 📌 Dokunulmazlığın kaldırılması
- 📌 TBMM başkanı seçilmek
- 📌 Partilerinin kapatılmasına sebep olmak

✓ 4- MV ÖDENEK VE YOLLUKLAR

📌 Vekillerin ödenek ve yollukları *kanun ile* düzenlenir.

📌 Ödeneğin aylık tutarı *en yüksek Devlet memurunun* almakta olduğu miktarı **aşamaz**

📌 Yolluk miktarı da **ödenek miktarının yarısını aşamaz**. 3 aylık ödenekler önceden alınabilir.

📌 Vekillerin ödenek ve yollukları en yüksek devlet memurunun **maaşının yarısını aşamaz**.

✓ 5- YASAMA SORUMSUZLUĞU

📌 Milletvekillerinin meclis çalışmalarındaki oy ve sözlerinden, ileri sürdükleri düşüncelerinden sorumlu tutulamamalarıdır.

📌 Yasama sorumsuzluğu milletvekilliği sona erse dahi sorumsuzluğu devam eder.

📌 Mutlak ve Sürelidir.

📌 Meclis tarafından kaldırılamaz.

✓ 6- YASAMA DOKUNULMAZLIĞI

📌 Seçimden önce veya sonra bir suç işlediği ileri sürülen bir milletvekillerinin, meclis kararı olmadıkça;

- 📌 tutulamaması,
- 📌 sorgulanamaması,
- 📌 tutuklanamaması,
- 📌 yargılanamamasına yöneliktir.

📌 Yasama dokunulmazlığı milletvekilliği sona erdiği anda ortadan kalkar.

📌 Nispi ve Geçicidir.

📌 Meclis tarafından kaldırılabilir

✓ 7- Diğer Notlar

☐ Milletvekili olabilmek için

📌 İl seçim kurulundan mazbata alınmalıdır

☐ Bir Milletvekili

📌 Göreve başlayabilmesi ve

📌 Haklardan faydalanabilmesi için

📌 YEMİN etmesi gerekir

BAŞKANLIK DİVANI

📌 TBMM Başkanı

📌 Başkan Vekilleri

📌 Katip üyeler

📌 İdare amirler

Meclis Başkanlığı Seçimi:

📌 4 turda ve gizli oylar yapılır.

📌 1.Turda üye tam sayısının 2/3 oy'u(400)
Eğer sağlanamazsa

📌 2.Turda üye tam sayısının 2/3 oy'u(400)
Eğer sağlanamazsa

📌 3.Turda üye tam sayısının salt çoğunluğu(301)
Eğer sağlanamazsa

📌 4.Turda en fazla oy olan üye başkan seçilir.

Meclis Başkanının Görevleri:

📌 Meclis toplantılarına başkanlık eder.

📌 Meclis tatil veya ara verme sırasında doğrudan veya meclis üyelerinin 1/5' (120) inin yazılı başvurusu üzerine meclisi toplantıya çağırır.

NOT: TBMM Başkanlık divanı için bir yasama döneminde 2 seçim yapılır

☐ İlk seçilenlerin görev süresi 2 yıl,
ikinci seçilenin görev süresi ise o yasama döneminin sonuna kadardır.

TBMM Başkanı;

📌 Başkan seçildiğinde vekilliği sona ermez

📌 TBMM'de oy kullanamaz.

📌 Milletvekili olmak zorundadır.

📌 Varsa parti ile ilişkisi devam eder ama parti faaliyetlerine katılamaz.

📌 Siyasi partiler TBMM Başkanlığına aday gösteremezler

KANUNLARIN TEKLİF EDİLMESİ VE GÖRÜŞÜLMESİ

☞ Kanun Teklifi: 1 milletvekili tarafından önerilir.

☞ TBMM'ye sunulan kanun önerileri önce komisyona gönderilir

☞ Sonra Genel Kurul'da görüşülür.

☞ TBMM Genel kurulunda kanunlar basit çoğunluk ile kabul edilir(Toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile kabul edilir. Bu salt çoğunluk TBMM üye tam sayısının 1/4' ünün bir fazlasından az olamaz. *Yani 151 milletvekili.*)

☞ Kabul edilen tasarısı Cumhurbaşkanı'na sunulur.

☞ *Cumhurbaşkanı 15 gün* içinde ya yayınlayıp resmi gazetede yayımlar ya da *tekrar görüşmek üzere* meclise geri gönderir.

☞ *Meclise geri gönderilen bir* kanun üye tam sayısının salt çoğunluğu(301) ile kabul ederse Cumhurbaşkanı kanunu 15 gün içinde Resmi Gazetede yayımlar.

NOT: Kanunlar başka bir tarih belirtilmediyse Resmi Gazetede yayımlandığı gün yürürlüğe girer.

ANAYASANIN DEĞİŞTİRİLMESİ

☞ Üye tam sayısının en az 1/3 (200) tarafından yazılı teklif edilir.

☞ Bu teklif genel kurulda iki defa görüşülür. (48 saat aralıkla)

📍 Eğer **360'dan az oy alırsa** Anayasa değişikliği *gerçekleşmez.*

📍 Eğer **360-400 arası** oy alırsa Cumhurbaşkanı (15 gün içinde) *halka sorar ya da TBMM'ye geri gönderir.*

📍 Eğer **400 üstü oy alırsa** Cumhurbaşkanı 15 gün içinde ya onaylar ya *TBMM'ye geri gönderir* ya da *isterse halka sorar.*

NİTELİKLİ ÇOĞUNLUK HALLERİ

☞ Anayasanın değiştirilmesi (TBMM Üye tam sayısının 3/5'i veya 2/3'ü)

☞ Genel ve özel af ilanı(TBMM üye tam sayısının 3/5'i)

- ☞ Cumhurbaşkanının, yardımcılarının ve bakanların Yüce Divana sevk(TBMM üye tam sayısının 2/3'ü)
- ☞ Meclis Başkanının seçimi
- ☞ Kamu Başdenetçisi'nin seçilmesi
- ☞ Anayasa Mahkemesine üye seçimi
- ☞ Devamsızlık nedeniyle milletvekilinin milletvekilliğinin düşürülmesi

GİZLİ OYLAMA YAPILAN İŞLEMLER

- ☞ Cumhurbaşkanı'nın Yüce Divana sevk kararı
- ☞ Anayasa mahkemesine üye seçimi
- ☞ Meclis başkanının seçimi
- ☞ Kamu Başdenetçisinin seçimi
- ☞ Sayıştay Başkanının ve üyelerinin seçimi
- ☞ Anayasa değişikliklerinin maddelerinin veya tümünün kabul edilmesi

YÜKSEK SEÇİM KURULU

- 📍 Seçimlerin genel yönetimini ve denetimini gerçekleştirir.
- 📍 Milletvekili seçim tutanaklarını kabul eder.
- 📍 Cumhurbaşkanlığı seçim tutanaklarını kabul eder.
- 📍 7 Asıl 4 Yedek olmak üzere toplam 11 üyeden oluşur.
- 📍 Üyelerini Yargıtay (6) ve Danıştay (5) seçer

BÜTÇE VE KESİN HESAP KANUN TASARILARINI GÖRÜŞME

Bütçe tasarısı Cumhurbaşkanı tarafından hazırlanır.(*Mali Yılbaşından 75 gün önce*)

↓
TBMM'ye sunulur.

↓
TBMM Bütçe Komisyonu 55 gün içinde görüşür ve tekrar

↓
TBMM Genel kuruluna sunulur.

↓
Mali yılbaşına kadar kabul edilir.

↓
Cumhurbaşkanı onaylar

↓
Mali yılbaşında yürürlüğe girer.
KANUNLA

PARLAMENTO KARARLARI

📍 Parlamento kararları TBMM'nin kendisinin yanı sıra yürütme ve yargı organlarıyla ilgili aldığı kanun dışındaki kararlardır.

📍 TBMM'nin iç yapısını ve çalışma düzenine ilişkin aldığı kararlardır.

📍 Halk'a sorulmaz.

📍 Kişilerle alakalıdır ve sürelidir.

👉 TBMM İçtüzüğü

👉 Milletvekilliğinin düşürülmesi

👉 Yasama dokunulmazlığının kaldırılması

👉 TBMM ve Cumhurbaşkanı seçimlerinin yenilenmesi kararı

👉 Meclisin tatile girme kararı

👉 TBMM Başkanını seçim kararı

👉 Anayasa Mahkemesine üye seçmek

👉 Kamu Başdenetçisini seçmek

👉 RTÜK üyelerinin seçilmesi

👉 Savaş ilanı kararı

👉 Seçimlerin yenilenmesi kararının alınması

👉 Güven oylaması

📌 Kural olarak parlamento kararları anayasal denetime tabi değildir.

Bu kuralın 3 istisnası vardır ve Anayasa Mahkemesini tarafından denetlenir. Bu üç istisna şunlardır;

→ 📌 TBMM iç tüzüğü

→ 📌 Milletvekili dokunulmazlığının kaldırılması

→ 📌 Milletvekili sıfatının düşürülmesi kararı

Web'de ÖĞREN

En Hızlı, En Doğruya